

Ημέρα της Ευρώπης 9/5/2023 - Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Θέμα: "Ενεργειακή Μετάβαση και Καταπολέμηση της Κλιματικής Αλλαγής: Σωτηρία ή Ολοκαύτωμα του πλανήτη;"

Χαιρετισμός της Γενικής Γραμματέως Ενέργειας και Ορυκτών Πρώτων Υλών, Αλεξάνδρας Σδούκου

Μια ημέρα με τόσο ισχυρούς συμβολισμούς, όπως η σημερινή επέτειος της Ημέρας της Ευρώπης, είναι μια καλή αφορμή για να αναλογιστούμε ποια είναι επιτέλους αυτή η Ευρώπη που συνηθίσαμε να μας φτάνει για όλα αλλά και που ποτέ μας δεν πάψαμε να προσβλέπουμε σε αυτή, ως πηγή έμπνευσης και ως παράδειγμα.

Δεν είναι, ξέρετε, πάντα τόσο απλό να μιλήσει κανείς για την ήπειρο που παραμένει σημείο αναφοράς για τα ανθρώπινα δικαιώματα, τις πολιτικές ελευθερίες, τα τεχνολογικά επιτεύγματα, τον πολιτισμό, την προστασία του περιβάλλοντος, για την ίδια τη Δημοκρατία.

Και αυτό επειδή ο κατακερματισμός της σε ευθέως ανταγωνιστικά έθνη -κράτη, δεν υπήρξε - ούτε είναι - πάντα, «καλός σύμβουλος» για συνεννόηση και συμπορεία.

Και όμως, από την Ευρώπη των συγκρούσεων και των αντικρουόμενων συμφερόντων, εκπορεύονται οι πλέον προωθημένες ανθρώπινες επιδιώξεις και τα μεγάλοπνοα σχέδια που μπορούν να αλλάζουν τη φορά των γεγονότων και την πορεία των λαών.

Η Ενεργειακή Μετάβαση - Κλιματική Αλλαγή είναι ένα τέτοιο παράδειγμα.

Μια καλά συγκροτημένη και συνεκτική ιδέα και ένα απολύτως φιλόδοξο σχέδιο που βασίζεται στην εξάπλωση των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, στην εξοικονόμηση ενέργειας και στη σταδιακή απομάκρυνσή μας από τα ρυπογόνα ορυκτά καύσιμα.

Αυτό πήρε σάρκα και οστά με το European Green Deal.

Να σταθώ στο πώς μετουσίωσε η Ελλάδα αυτό το ευρωπαϊκό όραμα.

- Θέλω να σας παρουσιάσω το γενικό πλαίσιο των σχεδιασμών μας.
- Στο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, έχουμε ξεκάθαρη αποστολή να εφαρμόσουμε την ενεργειακή μετάβαση.
- Κάναμε πολλά και σχεδιάσαμε:

1. Να απομακρυνθούμε από τα ακριβά και ρυπογόνα ορυκτά καύσιμα και ειδικά από το λιγνίτη.
2. Να σχεδιάσουμε το ενεργειακό μας σύστημα έτσι ώστε να βασίζεται σε καθαρότερες και φθηνότερες πηγές ενέργειας: Μιλώ για ανανεώσιμες πηγές ενέργειας ως τη ραχοκοκαλιά του ενεργειακού μας μείγματος και για φυσικό αέριο ως καύσιμο γέφυρα και για τη διευκόλυνση της μετάβασης.
3. Θέλουμε να αλλάξουμε τον τρόπο με τον οποίο ιεραρχούμε και χρησιμοποιούμε τους ενεργειακούς μας πόρους, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στην ενεργειακή αποδοτικότητα
4. Να αλλάξουμε γρήγορα τον τρόπο που μετακινούμαστε καθιερώνοντας την ηλεκτροκίνηση ως βασική πολιτική αυτής της κυβέρνησης.
5. Και τέλος να εστιάσουμε στις νέες τεχνολογίες και τις νέες τάσεις της αγοράς για να γίνει η μετάβαση με δομημένο αλλά και γρήγορο τρόπο. Βλέπετε, αντιλαμβανόμαστε την ενεργειακή μετάβαση ως κάτι περισσότερο από μια αναγκαιότητα. Βλέπουμε αυτή τη μετάβαση, πρωτίστως, ως ευκαιρία.

Μια ευκαιρία για την Ελλάδα να προσελκύσει επενδύσεις σε νέες τεχνολογίες και να δώσει ώθηση στην οικονομία της μετά τις επιπτώσεις της πανδημίας και της οικονομικής κρίσης που προηγήθηκαν.

Η Ελλάδα είναι πλέον κατά γενική παραδοχή μια χώρα που έχει πολλές ευκαιρίες να προσφέρει ως επιχειρηματικός και εμπορικός εταίρος και ήδη βλέπουμε μεγάλες επενδύσεις και ενδιαφέρον από ξένους επιχειρηματικούς ομίλους.

Αν σας ρωτήσω πώς ονειρεύεστε την Ελλάδα σε 10 χρόνια από σήμερα.

Αν κλείσουμε τα μάτια... πώς θέλουμε να είναι η Ελλάδα το 2035.

- Θα σας πω τις 10 προβλέψεις μου για το ενεργειακό τοπίο της Ελλάδας του 2035.
- Εύχομαι να πέσω μέσα σε αυτές.
- Πρώτον. Δεν θα υπάρχει πια λιγνίτης. Καθόλου.
- Ούτε καν για την αντιμετώπιση κρίσιμων καταστάσεων, ούτε καν σαν plan B.
- Το ενεργειακό σύστημα της Ελλάδας θα έχει ξεπεράσει προ πολλού το καύσιμο που ενεργοποίησε τη βιομηχανική και οικονομική της ανάπτυξη σχεδόν για έναν αιώνα.
- Δεύτερον. Οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας θα είναι η βασική πηγή ενέργειας, με συμμετοχή στην τελική κατανάλωση πάνω από 50%.

- Παράλληλα όμως, θα έχουμε εξηλεκτρίσει διαδικασίες που σήμερα εξαρτώνται από ορυκτά καύσιμα, κυρίως στην ψύξη/θέρμανση κτιρίων και στην αστική κινητικότητα.
- Πάνω από το 50% των κτιρίων θα θερμαίνονται και θα ψύχονται με αντλίες θερμότητας.
- Ταυτόχρονα, όλες οι νέες ταξινομήσεις επιβατικών αυτοκινήτων θα αφορούν αμιγώς ηλεκτρικά οχήματα και τα αυτοκίνητα με κινητήρες εσωτερικής καύσης θα αφορούν μόνο χομπίστες και συλλέκτες.
- Τρίτον. Ο εξηλεκτρισμός θα έχει αυξήσει τις ανάγκες μας για ηλεκτρική ενέργεια και αυτές οι ανάγκες θα καλύπτονται από ένα σύστημα που θα βασίζεται σχεδόν αποκλειστικά (άνω του 85% και κοντά στο 90%) στις ΑΠΕ.
- Πέρα από την αδιαμφισβήτητη αξία για το περιβάλλον που έχει αυτή η στροφή, παρουσιάζει κι ένα ακόμα θετικό:
- Βασισμένοι στις ενεργειακές πηγές που έχουμε σε αφθονία στη χώρα μας, στον ήλιο και τον άνεμο, οι ανησυχίες μας για ενεργειακή εξάρτηση από τρίτες χώρες, συχνά όχι φιλικές απέναντι στην Ελλάδα, θα είναι πια παρελθόν.
- Τέταρτον. Θα έχουμε αλλάξει τον τρόπο που λειτουργεί το σύστημα ηλεκτρισμού.
- Το 2035 η σταθερότητα του συστήματος σε μεγάλο βαθμό θα εξαρτάται από μεγάλες μονάδες αποθήκευσης, που θα αποθηκεύουν ηλεκτρισμό τις ώρες που υπάρχει ήλιος και άνεμος σε αφθονία και θα τον αποδεσμεύουν τις ώρες που χρειάζεται.
- Από συστάδες μπαταριών έως μεγάλα έργα αντλησιοταμίευσης, το σύστημά μας θα έχει εύρος παραγωγής από ΑΠΕ, αλλά και βάθος αποθήκευσης, ώστε να διασφαλίζει αδιάλειπτη παροχή ενέργειας για την κοινωνία και την οικονομία.
- Πέμπτο. Αυτά που σήμερα είναι νέες και άγνωστες σε εμάς τεχνολογίες που ξεκινάμε να σχεδιάζουμε, θα αποτελούν τα μεγάλα έργα της επόμενης δεκαετίας.
- Η πρώτη «δέσμη» έργων υπεράκτιων αιολικών θα έχει ήδη συνδεθεί και παράγει στο Αιγαίο.
- Τα έργα αυτά, επιτεύγματα της επιστήμης της μηχανικής, θα αποτελούν και πόλο έλξης και θαυμασμού για Έλληνες και ξένους, όπως σε άλλες χώρες.
- Παράλληλα, οι πρώτες εγκαταστάσεις ηλεκτρολυτών θα έχουν ξεκινήσει λειτουργία και το πράσινο υδρογόνο ήδη θα συνεισφέρει στο ενεργειακό μας μείγμα.
- Ταυτόχρονα, η αποθήκη διοξειδίου της Καβάλας, το πρώτο έργο CCS της Μεσογείου, ήδη θα αποθηκεύει εκπομπές διοξειδίου από βιομηχανίες της Ελλάδας και της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, ενώ ήδη θα σχεδιάζονται, αν δεν έχουν ολοκληρωθεί, και άλλες τέτοιες μονάδες σε κατάλληλους υπόγειους γεωλογικούς σχηματισμούς.

- Η Ελλάδα θα αποτελεί πια «πεδίο δοκιμής» της ενεργειακής καινοτομίας, θα είναι στην πρωτοπορία της εφαρμογής λύσεων για καθαρή, άφθονη και φθηνή ενέργεια.
- Έκτον. Θα έχουμε αλλάξει όχι μόνο το πως παράγουμε ενέργεια αλλά και το πως τη χρησιμοποιούμε.
- Τα φωτοβολταϊκά στη στέγη, με μικρή μπαταρία για βελτιστοποίηση αυτοπαραγωγής και κατανάλωσης, θα είναι πια ο κανόνας, με πάνω από μισό εκατομμύριο τέτοιες εγκαταστάσεις, δέκα φορές περισσότερες απ' ότι σήμερα.
- Παράλληλα, θα έχουμε ανακαινίσει στη δεκαπενταετία σημαντικά πάνω από 1 εκατομμύριο, και ίσως κοντά στο 1,5, από τις παλιές κατοικίες και κτίρια.
- Οι νέες, και οι ενεργειακά ανακαινισμένες, κατοικίες θα έχουν έξυπνα συστήματα που θα συγχρονίζονται αυτόματα με τις περιόδους αυξημένης παραγωγή των ΑΠΕ,
- θα εκμεταλλεύονται την άφθονη και φθηνή ενέργεια από ήλιο και άνεμο για να ζεστάνουν το σπίτι μας,
- για να φορτίζουν το αυτοκίνητό μας
- ή για να χρησιμοποιούν τις ηλεκτρικές συσκευές μας, με το μικρότερο περιβαλλοντικό αποτύπωμα και το χαμηλότερο κόστος.
- Μεταξύ αυτοπαραγωγής από τον ήλιο και ενεργειακής αποδοτικότητας κτιρίων θα έχουμε εξασφαλίσει την πλέον ορθολογική χρήση των ενεργειακών πόρων και θα έχουμε βελτιώσει σημαντικά την καθημερινότητα όλων.
- Έβδομο. Θα έχουμε εκμεταλλευτεί τη στρατηγική γεωγραφική μας θέση και θα αποτελούμε ενεργειακό κόμβο για την ευρύτερη περιοχή.
- Τόσο στον άξονα Βορρά-Νότου όσο και στον άξονα Ανατολής-Δύσης, πυκνά δίκτυα και υποδομές ηλεκτρισμού και αερίου θα συνδέουν τρεις ηπείρους στην επικράτειά μας.
- Και, ως φυσικός κόμβος, θα είμαστε και κόμβος χρηματοοικονομικός.
- Στις ενεργειακές αγορές της Ελλάδας θα διαπραγματεύονται διεθνείς παίκτες για ενεργειακά προϊόντα, spot και futures.
- Οι ελληνικές τράπεζες θα εγγυώνται και θα εκκαθαρίζουν τις συναλλαγές,
- ελληνικές εταιρείες θα διευκολύνουν και θα υλοποιούν τα μεγάλα ενεργειακά deals.
- Παράλληλα όμως, ως φυσικός κόμβος θα έχουμε και εντελώς αναβαθμισμένο γεωπολιτικό ρόλο.
- Τα τριάντισι χρόνια του Κυριάκου Μητσοτάκη μας έδωσαν μια ιδέα -για πρώτη φορά- για το πως είναι μια Ελλάδα με ισχυρή διεθνή φωνή.

- Πάνω σε αυτήν τη μοναδική παρακαταθήκη οικοδομείται το γεωπολιτικό μέλλον μας, μιας χώρας που είναι η περιφερειακή ηγέτιδα δύναμη.
- Και αυτό οφείλεται ΚΑΙ στο ότι είναι ενεργειακός κόμβος.
- Όγδοο. Η ριζική αυτή ενεργειακή μετάβαση θα έχει επιφέρει και μια ριζική αλλαγή στην ελληνική κοινωνία και οικονομία.
- Τα ελληνικά πανεπιστήμια θα είναι πανευρωπαϊκά κέντρα ενεργειακής έρευνας και καινοτομίας.
- Οι ελληνικές τεχνικές εταιρείες θα είναι πρωτοπόρες στην ανάπτυξη και υλοποίηση σύνθετων ενεργειακών έργων.
- Η ζήτηση για καταρτισμένους, έμπειρους και καλά αμειβόμενους επαγγελματίες - από μηχανικούς μέχρι τεχνίτες - θα είναι διαρκής.
- Και τα νησιά μας δεν θα είναι πια αποκομμένα ενεργειακά αλλά θα αποτελούν παγκόσμια υποδείγματα βιωσιμότητας – θα είναι πράσινα και ψηφιακά!
- Ένατο. Η Ελλάδα θα συγκαταλέγεται πια στις χώρες που εκμεταλλεύονται τους υδρογονάνθρακες τους.
- Με εξορύξεις φυσικού αερίου σε λειτουργία, με αγωγούς που θα τροφοδοτούν τους γείτονές μας αλλά και με μονάδες υγροποίησης για να μεταφέρεται σε όλες τις γωνιές του πλανήτη, η Ελλάδα μετά από δεκαετίες θα έχει μπει στο «χάρτη».
- Πέρα από τα οφέλη για την εθνική οικονομία, η εξέλιξη αυτή θα έχει ενισχύσει και επεκτείνει και την εθνική μας κυριαρχία, τις διεθνείς μας συμμαχίες, τον περιφερειακό μας ρόλο.
- Δέκατο και τελευταίο. Η ενέργεια θα είναι άφθονη, καθαρή και φθηνή.
- Η ενεργειακή μετάβαση καθιστά την ενέργεια ένα κοινωνικό δικαίωμα αλλά και ένα αγαθό που εγγυάται μια καλύτερη ζωή σε όλους.
- Αλλά θα είναι και ένας καταλύτης για να κερδίσει η Ελλάδα τις χαμένες δεκαετίες της, να πρωτοστατήσει και να ηγηθεί, να ακμάσει και να φέρει ευημερία στους πολίτες της.
- Διαπιστώνουμε έτσι ότι οι βάσεις, οι σπόροι για αυτές τις προβλέψεις φυτεύτηκαν ήδη και αναμένεται μέσα στα επόμενα χρόνια να αναπτυχθούν και να καρποφορήσουν.

Θέλω πριν να κλείσω τον χαιρετισμό μου στο Συνέδριό σας, να τονίζω το πόσο σημαντικό είναι οι φοιτητές μας να γνωρίζουν και να εντυφούν στο θέμα της διασύνδεσης της οικονομίας με την ενέργεια και τις επιπτώσεις των ανθρώπινων δραστηριοτήτων στο Περιβάλλον και το Κλίμα

Η αειφορία, η κυκλική οικονομία και η καθαρή ενέργεια αποτελούν σήμερα, τα εχέγγυα για την επόμενη ημέρα όλων των χωρών του κόσμου.

Και ένα πραγματικό παράθυρο επενδυτικών ευκαιριών, με πράσινο αποτύπωμα.

Αυτή είναι η επιδίωξη της Ευρώπης.

Αυτό είναι το πραγματικό ζητούμενο για τη χώρα.

Η επέτειος της ιστορικής «Διακήρυξης Σουμάν», βρίσκει σήμερα την Ενωμένη Ευρώπη στο κατώφλι να γίνει παγκόσμιος ηγέτης στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Με τους στόχους που έχουμε θέσει για το 2030 για τις ΑΠΕ, την ενεργειακή απόδοση και τη μακροπρόθεσμη δέσμευσή μας για ουδέτερο αποτύπωμα άνθρακα, η ΕΕ οδηγεί τις παγκόσμιες εξελίξεις.

Μαζί με τους Ευρωπαίους εταίρους της, η Ελλάδα καινοτομεί, πρωτοπορεί και προπορεύεται σε αρκετά ζητήματα της Πράσινης Μετάβασης

Ανοίγουμε έτσι νέους δρόμους για το μέλλον και εξασφαλίζουμε τις προοπτικές των επερχόμενων γενιών στη χώρα, με όπλο τη γνώση και την έρευνα.

Η μετάβασή μας σε ένα πιο βιώσιμο μέλλον έχει ξεκινήσει